

Historia i społeczeństwo 2 B

1. Obywatele odrodzonej Rzeczypospolitej.

W 1918 r. w odrodzonej Polsce wprowadzono powszechne prawo wyborcze. Na mocy konstytucji marcowej z 1921 r. Polska miała ustrój demokracji parlamentarnej. Ustawa zasadnicza zapewniała wszystkim obywatelom równe prawa. Sytuacja polityczna w Polsce była niestabilna. Doprowadziło to do zamachu majowego w 1926 r. Władze objął obóz sanacji skupiony wokół J. Piłsudskiego. W Polsce wprowadzono rządy autorytarne. Na mocy konstytucji kwietniowej w 1935 r. zniesiono zasady suwerenności narodu, trójpodziału władzy i ograniczono swobody obywatelskie (porównać teksty źródłowe na stronie 114).

2. Władza i społeczeństwo i w PRL.

Od 1944 r. komuniści, przy wsparciu władz radzieckich, utrwalali swą pozycję w Polsce. Na mocy konstytucji z 1952 r. wprowadzili nowy ustrój. Główną rolę odgrywali dygnitarze PZPR utworzonej w 1948 r. Stosowali terror i intensywną propagandę. Po śmierci Stalina w 1953 r. bardzo powoli odchodzono od brutalnych metod rządzenia. Doprowadziło to do wystąpień robotników w Poznaniu i przełomu politycznego w październiku 1956 r. Kolejne protesty społeczne miały miejsce w marcu 1968 r. (bunt studentów i intelektualistów) oraz w grudniu 1970 r. (wystąpienia robotników między innymi w Gdańsku, Gdyni, Szczecinie; W. Gomułka stracił władzę, którą sprawował od 1956 r.).